

Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Národný projekt Inštitút sociálnej ekonomiky

ŠTRUKTÚRA PODNIKATEĽSKÉHO PLÁNU

usmernenie pre žiadateľov o štatút RSP

(jún 2020)

Úvod

Zákon č. 112/2018 o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch (ďalej len „Zákon o SE/SP“) definuje v § 6, ods. 1 podmienky priznania štatútu registrovaného sociálneho podniku. Jednou z podmienok podľa písmena f) Zákona o SE je, že žiadateľ o priznanie štatútu predkladá Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR **vypracovaný projekt činnosti registrovaného sociálneho podniku vo vzťahu k činnosti, ktorou dosahuje merateľný pozitívny sociálny vplyv, a vo vzťahu k hospodárskej činnosti; u žiadateľa, ktorý je novým podnikom, a u žiadateľa podľa § 7 ods. 5 poslednej vety projekt činnosti obsahuje aj kalkuláciu predpokladaných príjmov a výdavkov najmenej na tri hospodárske roky.**

Sociálny podnik je subjektom sociálnej ekonomiky, vykonáva teda **aktivity sociálnej ekonomiky**, ktorými primárne sleduje pozitívny sociálny vplyv. Tieto aktivity môžu mať **charakter hospodárskej alebo nehospodárskej činnosti**. Ak podnik dosahuje pozitívny sociálny vplyv svojou **hospodárskou činnosťou**, zostavuje **podnikateľský plán**. Ak pozitívny sociálny vplyv dosahuje **nehospodárskou činnosťou** **zostavuje vo vzťahu k tejto činnosti projekt činnosti**. Keďže sociálny podnik musí vždy vykonávať hospodársku činnosť, a to sústavne, samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, musí vždy zostavovať podnikateľský plán. Projekt činnosti, v ktorom popisuje spôsob dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu nehospodárskou, teda nepodnikateľskou činnosťou, môže byť predložený samostatne alebo ako súčasť podnikateľského plánu v rámci kapitol, ktoré sú *špecifické pre sociálne podnikanie, a to definícia problému, opis produktu alebo služby a spoločenský dopad*.

Toto usmernenie sa týka obsahu a štruktúry podnikateľského plánu, ktorý predkladajú žiadatelia o štatút registrovaného sociálneho podniku.

Podnikateľský plán

Podnikateľský plán je kľúčovým dokumentom pre sociálneho podnikateľa pri realizácii svojej činnosti, jej riadení a ďalšom plánovaní. Plán mu slúži ako *mapa*, pomocou ktorej udržiava správny smer pri dosahovaní stanovených cieľov. Hovorí teda o tom, **kde sa nachádza, kam ide a ako sa tam dostane**. Okrem toho, že prostredníctvom plánu podnikateľ definuje a komunikuje, čo chce dosiahnuť a ako to chce dosiahnuť, tak porovnávaním reality s plánom priebežne zisťuje, čo treba zmeniť, upraviť, znovu naplánovať, aby dosiahol vytýčený cieľ. Plán má teda **významnú strategickú a kontrolnú funkciu** a nie je to len dokument, ktorý je dôležitý pre získanie úveru od banky. Plán slúži predovšetkým podnikateľovi, prípadne spoločníkom ako nástroj plánovania pri založení podniku, rozširovaní podnikateľských aktivít alebo ich zmene.

V praxi sa sociálni podnikatelia stretnú s rôznymi pojmami, či už podnikateľský plán, podnikateľský zámer, projekt činnosti, podnikateľský projekt. Existuje nejednotnosť v terminológii a často sa tieto pojmy používajú ako synonymá. V tomto usmernení chápeme *podnikateľský zámer ako rozpracovanie a strategické vyjadrenie podnikateľského nápadu alebo myšlienky, je to vízia, ktorú sa podnikateľ usiluje naplniť*. *Podnikateľský plán* predstavuje dokument, ktorý je *výsledkom rozhodnutia podnikateľa o jeho podnikateľskom zámere, ktorý je pretavený do písomnej podoby*. Podstatnejšie ako terminológia je uvedomiť si dôležitosť plánovania v podnikateľskej činnosti, stotožniť sa svojim plánom, implementovať ho a efektívne využiť v komunikácii cieľov podniku a najmä svojho úsilia o napĺňanie spoločensko-prospešných cieľov prostredníctvom sociálneho podnikania.

Štruktúra a obsah podnikateľského plánu

Štruktúra a obsah podnikateľského plánu sa odvíja od účelu, na ktorý sa plán zostavuje, a ktorý je rozhodujúci pre rozsah a mieru podrobnosti plánu. Neexistuje preto ideálna alebo všeobecne platná štruktúra podnikateľského plánu. Či už je plán stručný a jednoduchý alebo rozsiahly a detailný, nikdy nemá byť výsledkom „zrýchleného alebo čiastkového zamyslenia sa nad podnikaním“. Podnikateľský plán núti podnikateľa, a to je dôležité najmä pri začínajúcom podnikateľovi, aby si premyslel a objektívne posúdil dôležité aspekty podnikania vo vonkajšom prostredí, napr. konkurencia, dodávatelia, odberatelia, veľkosť trhu, ako aj vo vnútornom prostredí, napr. marketing, predaj, financie, ľudia, vybavenie, priestory. Tieto sformuluje do plánu, ktorého rozsah bude zodpovedať účelu, teda tomu, **čo a komu chce podnikateľ komunikovať** (napríklad stručnejšie pri registrácii sociálneho podniku, pri predstavení podniku investorovi, podrobnejšie pri žiadosti o úver, pri dlhodobom strategickom plánovaní).

Podnikateľský plán predkladaný pri registrácii sociálneho podniku musí byť jasný a zrozumiteľný a poskytnúť minimálne tieto informácie, ktoré sú dôležité pre **posúdenie relevantnosti, realizovateľnosti a udržateľnosti sociálneho podnikania**:

- ✓ základné informácie o podniku a jeho riadení
- ✓ hlavný cieľ sociálneho podniku (uvedený aj v základnom dokumente)
- ✓ spôsob dosahovania a merania pozitívneho sociálneho vplyvu (PSV)
- ✓ predmet hospodárskej činnosti podľa OR, ŽR, zápisu v relevantnom registri
- ✓ špecifikácia činnosti, ktorou podnik dosahuje PSV
- ✓ možnosti rozvoja sociálneho podnikania s cieľom jeho dlhodobej udržateľnosti
- ✓ prehľad ekonomických informácií

Štruktúra a obsah podnikateľského plánu pre účely registrácie sociálneho podniku vychádza z obvyklej štruktúry podnikateľského plánu, pričom prihliada na špecifiká sociálneho podnikania. Môže byť základom podnikateľského plánu aj pre získanie externého financovania, kedy jeho rozsah a dôraz na špecifické informácie bude vychádzať z detailnejšieho usmernenia financujúcej inštitúcie. Súčasťou podnikateľského plánu je finančný plán, ktorý predstavuje číselné vyjadrenie podnikateľského zámeru.

Vypracovanie plánu

Podnikateľský plán je potrebné vypracovať podľa štruktúry v tomto metodickom usmernení. Pod názvom každej kapitoly sú uvedené kľúčové otázky, na ktoré by obsah kapitoly mal dať odpoveď a ku každej kapitole je detailné usmernenie k informáciám, ktoré sa danej oblasti týkajú. *Subjekt zahrnie do textu tie, ktoré sú relevantné pre jeho podnikanie.* Kľúčové otázky slúžia ako „vodítka“ pre podnikateľa, aby sa v množstve informácií pri tvorbe plánu nestratili tie najdôležitejšie a aby tí, ktorí plán čítajú, v ňom našli podstatné informácie. V prílohe č. 1 je uvedený formulár podnikateľského plánu aj s otázkami ku každej kapitole, do ktorého sa môže podnikateľský plán priamo vypracovať. Tabuľka Prehľad ekonomických informácií (príloha č. 2) je číselným vyjadrením zámeru v agregovanej forme a je povinnou prílohu plánu. V kapitole 8 Finančný plán budú uvedené východiská pre jej zostavenie. Podnikateľský plán subjektu, ktorý žiada o štatút RSP by mal presvedčiť o životaschopnosti jeho sociálneho podnikania. Nie je podstatný rozsah plánu, zo skúseností vieme, že tento cieľ sa už podarilo zhmotniť aj do 5 strán textu. Ak sú uvedené relevantné informácie a odpovede na kľúčové otázky, plán pôsobí dôveryhodne, aj keď je stručnejší. Platí princíp „menej je niekedy viac“.

PODNIKATEĽSKÝ PLÁN SOCIÁLNEHO PODNIKU

1. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SPOLOČNOSTI

Obchodné meno (názov právnickej osoby alebo meno a priezvisko fyzickej osoby podnikateľa)	
Právna forma	
IČO	
DIČ	
Dátum vzniku spoločnosti	
Sídlo spoločnosti	
Miesto podnikania (adresa prevádzkarne)	
Transformácia chránenej dielne na SP	a) <i>áno</i> b) <i>nie</i>
Transformácia existujúcej právnej formy spoločnosti na novú právnu formu v súvislosti s registráciou SP	
Sociálny podnik dosahuje PSV	a) <i>hospodárskou činnosťou</i> b) <i>nehospodárskou činnosťou</i>
Predpokladaný začiatok podnikania – mesiac, rok (<i>vyplní nový podnik</i>)	
Štatutárny orgán (mená osôb, pozícia)	
Druh registrovaného sociálneho podniku	a) <i>verejnoprospešný podnik</i> b) <i>komunitnoprošpešný podnik</i>
Účel vypracovania podnikateľského plánu	<i>Žiadosť o priznanie štatútu registrovaného sociálneho podniku (môže byť kombinácia)</i> a) <i>integračného</i> b) <i>sociálneho podniku bývania</i> c) <i>všeobecného sociálneho podniku</i>
Dátum vypracovania podnikateľského plánu	

2. PROFIL SOCIÁLNEHO PODNIKU

- ✓ **Založenie podniku a predmet činnosti**
- ✓ **Kľúčové osoby v podniku**
- ✓ **Manažment podniku a zamestnanci**

Cieľom tejto časti je stručne predstaviť podnik, dôvod založenia a predmet činnosti, predstaviť zakladateľa (pozícia v riadení podniku, odborný profil a relevantné profesionálne skúsenosti). Odporúčame uviesť vlastnícku štruktúru podniku, kľúčové osoby v manažmente podniku (konateľ, manažér) a ich profesionálne skúsenosti, uviesť informácie o zamestnancoch. Patria sem aj informácie o personálnom zabezpečení podporných činností (účtovníctvo, financie, personalistika, asistencia zamestnancom, riadenie prevádzky, predaj, marketing), o predchádzajúcej podnikateľskej činnosti a jej výsledkoch (v prípade existujúceho podniku), informácia o plánovanom začiatku činnosti v prípade nového sociálneho podniku.

3. ZHRNUTIE PODNIKATEĽKÉHO ZÁMERU

- ✓ Čomu sa venuje váš podnikateľský zámer?
- ✓ Čím je váš zámer užitočný pre spoločnosť alebo komunitu?
- ✓ Ako budete podnikanie financovať a rozvíjať?

Zhrnutie predstavuje sumár najdôležitejších informácií o podniku, jeho podnikateľskom zámere a základných predpokladoch jeho úspechu. Je to zhustená informácia o tom, čo je v jednotlivých kapitolách plánu podrobnejšie rozpracované. Z popisu musí byť jasné, čomu sa zámer venuje, čo a pre koho bude podnik robiť, kto zámer realizuje (firma, podnikateľ) a prečo (aká je motivácia k podnikaniu), pre koho je užitočný, akým spôsobom bude naplňať pozitívny sociálny vplyv, kto sa na ňom podieľa, resp. na koho má vplyv – kľúčové zainteresované osoby (zamestnanci, zákazníci, obec, mesto, atď.), ako ho bude podnikateľ (príp. spoločníci) rozvíjať a financovať (zdroje, očakávaná finančná a nefinančná pomoc). Dôležité je uviesť aké tovary alebo služby podnik ponúka, komu sú určené, prípadne akú majú konkurenčnú výhodu, v čom je podnikateľská myšlienka výnimočná, v čom sa odlišuje od iných.

Po prečítaní zhrnutia sa tí, ktorí plán čítajú, a v budúcnosti k nim môže patriť banka alebo investor, rozhodnú, či budú predložený plán študovať podrobne alebo nie. Informácie musia byť prezentované tak, aby vzbudili záujem o podnikateľský zámer, prípadne jeho financovanie, presvedčili o perspektívach a úspešnosti podnikateľského zámeru. Z metodického hľadiska odporúčame vypracovať ho na záver, po vypracovaní ostatných častí plánu, aby zo zhrnutia boli jasné odpovede na vyššie uvedené otázky. Po prečítaní by mali adresátovi rezonovať v mysli štyri zásadné veci: **podnikateľská myšlienka, stratégia, hlavný cieľ podniku, spoločenský dopad** (čo, ako, pre koho a prečo chce robiť).

4. DEFINÍCIA PROBLÉMU

- ✓ K riešeniu akého problému chce podnik prispieť?
- ✓ Koho sa problém týka?
- ✓ Aké riešenie navrhujete?

V tejto kapitole, ktorá je *špecifická pre podnikateľský plán sociálneho podniku*, je potrebné stručne popísať spoločenský problém (nedostatok alebo potreba, ktorú sa podnik snaží svojou činnosťou naplniť), k riešeniu ktorého chce podnik prispieť. Ak je to možné, je vhodné ho kvantifikovať a pomenovať jeho príčiny, uviesť koho sa problém týka, v akej lokalite, čo podnikateľa motivuje k riešeniu práve tohto problému, aké riešenie podnikateľ navrhuje a prečo si myslí, že bude úspešný. Vhodné je uviesť popis východiskovej situácie v lokalite (región, obec, mesto), stav zamestnanosti, existujúci alebo plánovaný počet znevýhodnených a zraniteľných osôb, ak ide o integračný sociálny podnik, ktorý ich bude zamestnávať, pracovné podmienky a podporu, ktorú chce podnik poskytovať svojim zamestnancom. Ak je zakladateľom sociálneho podniku samospráva, odporúčame prepojiť založenie sociálneho podniku s víziou obce, mesta a uviesť ako činnosť podniku pomôže riešiť problémy a potreby obce, mesta, regiónu a ich občanov.

5. OPIS PRODUKTU alebo SLUŽBY, PODNIKATEĽSKÁ AKTIVITA

- ✓ Aký produkt alebo službu podnik ponúka a komu sú určené?
- ✓ V čom spočíva výnimočnosť produktu alebo služby?
- ✓ Opis podnikateľskej aktivity

Obsahom tejto kapitoly je popis podnikateľskej aktivity, teda hospodárskej činnosti, ktorú podnik realizuje a produktov a služieb, ktoré ponúka na trhu (pričom môže ísť o činnosť, ktorou zároveň dosahuje pozitívny sociálny vplyv alebo o ziskovo orientovanú činnosť, ktorá generuje zdroje pre napĺňanie pozitívneho sociálneho vplyvu nehospodárskou činnosťou). Popis obsahuje informácie o výrobnom procese, materiáloch, tovare, sezónnosti prevádzky, licenciách, know how, ktoré podnik môže využiť, informácie o personálnom, technickom a priestorovom zabezpečení výroby, prevádzky – ľudia, priestory, technológie, výrobné zariadenia, materiálové vybavenie (stručne: *kto, čo, kde, ako a s čím bude robiť*). Vhodné je uviesť úžitkové vlastnosti pre zákazníkov, výnimočnosť a odlišnosť od konkurencie, akú trhovú medzeru produkt alebo služba vyplní.

Podnikateľ uvedie predpoklady pre generovanie príjmov z ponúkaných služieb alebo produktov, aby bolo jasné, či sa podnik uživí z ich predaja alebo musí byť dofinancovaný z netrhovívych zdrojov príjmu (granty, dary, dotácie) a v akej miere.

V prípade, že pozitívny sociálny vplyv podnik dosahuje vykonávaním nehospodárskej činnosti (týka sa najmä mimovládnych neziskových organizácií), predkladá podľa zákona projekt činnosti vo vzťahu k dosahovaniu PSV. Popis tejto činnosti uvedie buď samostatne alebo ako súčasť podnikateľského plánu (v kapitolách 4-6).

6. SPOLOČENSKÝ DOPAD

- ✓ **Aký pozitívny spoločenský dopad podnik očakáva?**
- ✓ **Ako budete pozitívny sociálny vplyv merať?**
- ✓ **Ak dosiahnete zisk, koľko % reinvestujete do PSV?**

Ďalšia kapitola, ktorá je *špecifická pre podnikateľský plán sociálneho podniku*. Podnikateľ uvedie hlavný cieľ podniku, spôsob jeho dosahovania, v čom spočíva spoločenský dopad aktivít sociálnej ekonomiky. V súlade s informáciami v základnom dokumente uvedie aj v tejto kapitole ako bude pozitívny sociálny vplyv kvantifikovať a merať a akú % mieru zisku bude socializovať. *Odpovede na tieto otázky vysvetľujú, prečo sa podnik a jeho činnosť môžu označiť prívlastkom sociálny*. V tejto časti môže podnikateľ uviesť aj iné podnikateľské aktivity a ich prípadný potenciál prispieť k riešeniu problému a vysvetliť ako plánuje svoje sociálne podnikanie rozvíjať v dlhodobom horizonte a zabezpečiť tak udržateľnosť svojich aktivít.

Informácie uvedené v kapitolách 4-6 je potrebné zosúladiť s informáciami uvedenými v základnom dokumente sociálneho podniku.

7. PREDAJ, MARKETING, KONKURENCIA

- ✓ **Na akom trhu a v akej konkurencii podnik pôsobí?**
- ✓ **Kto sú súčasní a potenciálni zákazníci?**
- ✓ **Aká je cenová politika a plánovaný predaj?**

V tejto kapitole podnik uvádza informácie o trhu a konkurencii, cieľovej skupine zákazníkov o marketingovej stratégii a harmonograme činnosti.

Trh a konkurencia

Geografické vymedzenie trhu (konkrétne oblasť pôsobenia podniku – obec, okres, kraj, región, SR, zahraničie), veľkosť odvetvia a trhu, trendy a tradície v odvetví. Hlavní konkurenti a ich ponuka.

Ako chce podnik obstáť v konkurencii (napr. kvalita, objem, cena, servis, unikátne riešenie). Podnik môže využiť techniku SWOT analýza na identifikáciu silných stránok (napr. skúsenosti, unikátnosť riešenia) a slabých stránok (napr. vysoké ceny materiálov, fluktuácia, nedostatočné priestory), príležitostí (napr. nové trhy, zákazníci) a hrozieb (napr. konkurencia, pokles odbytu, riziká). Informácie o dodávateľoch a odberateľoch, prípadne predbežných zmluvách. Identifikované riziká (napr. pokles predaja) a navrhované riešenia.

Zákazníci

Cieľová skupina zákazníkov (súčasní a potenciálni zákazníci, potreby, nákupné zvyklosti, preferencie, kúpyschopnosť). Spôsob zistenia dopytu po produktoch alebo službách, ktoré podnik poskytuje (napr. prieskum trhu, ak bol realizovaný) a jeho predpokladaný vývoj.

Marketingová stratégia

Informácie o cene, predaji, distribúcii a propagácii. Cenová stratégia a plánovaný objem predaja. Informácie o distribučných kanáloch (ako sa tovar dostane k zákazníkovi) a propagácii produktov a služieb (spôsob vyhľadávania a oslošovania zákazníkov, webstránka, sociálne siete, referencie, katalógy, letáky, veľtrhy, výstavy, atď.), využitie aspektu sociálneho podnikania v komunikácii. Možnosti rastu podniku a udržania sa na trhu (nové produkty, služby, trhy, partnerstvá).

Harmonogram činnosti

Stručné informácie o časovom pláne realizácie podnikateľského zámeru a organizačnom zabezpečení (hlavné mílniky – začiatok činnosti, nábor zamestnancov, plánované rozšírenie prevádzky, realizácia investičného zámeru, atď.) Informácie o nefinančnej pomoci z externého prostredia, napr. poradenské služby.

8. FINANČNÝ PLÁN

- ✓ **Východiská finančného plánu**
- ✓ **Prehľad ekonomických informácií**

Finančný plán obsahuje číselné vyjadrenie podnikateľského zámeru a jeho rentability. Kapitola 8 je venovaná textovej časti finančného plánu podniku. Tu je potrebné uviesť základné východiská finančného plánu, najmä odhad významných položiek výnosov a nákladov, prípadne majetku a záväzkov. Vo finančnom pláne treba venovať pozornosť reálnosti odhadov, aby výnosy neboli nadhodnotené a náklady podhodnotené. Finančný plán by mal vyjadrovať uskutočniteľnosť podnikateľského zámeru a v prípade, že je postavený na nereálnych predpokladoch (vysoké a v podnikateľskom zámere neodôvodnené medziročné nárasty výnosov), považuje sa za rizikovejší. V prípade plánu, ktorý sa predkladá banke to môže ovplyvniť podmienky poskytnutia úveru.

Pre účely registrácie žiadateľa o štatút (existujúce aj nové podniky) predkladajú tabuľku *Prehľad ekonomických informácií* (vo formáte xls v prílohe č. 2 tohto usmernenia). Ide o zjednodušenú finančnú prognózu a prezentáciu ekonomických informácií pre manažérske riadenie. V textovej časti žiadateľ o štatút uvedie východiská pre všetky položky tabuľky, ktoré vyplíňa (napr. plán predaja pre odhad výnosov, plánovanú finančnú pomoc v štruktúre výnosov, počet zamestnancov, mzdové náklady, vyrovnávacie príspevky, vlastné a externé zdroje financovania, výška dlhodobého majetku).

Existujúce podniky uvádzajú v tabuľke aj údaje za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie (skutočnosť alebo kvalifikovaný odhad, v prípade, že predchádzajúci rok nie je účtovne uzavretý). Tento údaj je dôležitý pre posúdenie kontinuity podnikania.

Tabuľka Prehľad ekonomických informácií je povinnou prílohou textovej časti podnikateľského plánu. Jej vyplnenie sa riadi metodickým usmernením (príloha č. 3).

9. PRÍLOHY (voliteľné)

Do príloh je vhodné dať informácie, dokumenty, ktoré podporia argumentáciu v jednotlivých častiach podnikateľského plánu a zvýšia dôveryhodnosť podnikateľského zámeru. Môže ísť napríklad o zmluvy, doklady o vzdelaní, certifikáty, osvedčenia, cenníky, obrázky, fotografie, návrhy letákov, cenové ponuky, atď. Tieto sú dôležité najmä pri vypracovaní detailnejšieho plánu, prípadne konkrétneho investičného zámeru, ktorý podnikateľ predkladá na posúdenie financujúcej inštitúcii.

Obecný sociální podnik - sociální iniciativa vo verejnom sektore

Prečo obecný sociálny podnik ?

Obecný sociálny podnik môže významným spôsobom prispieť k súdržnosti obyvateľov a rozvoju vašej obce a mikroregiónu, podporiť ekonomickú aktivitu občanov, zvýšiť príťažlivosť obce, podporiť „rozhodovanie o sebe“ a zvýšiť kvalitu života občanov a ich spokojnosť.

- podporuje **rozvoj obce** (komunálne služby, odstraňovanie havárií, rozvíjanie ekonomického potenciálu obce, znižovanie nezamestnanosti)
- lepšie **využije zdroje obce** (ľudské zdroje, výrobu a spotrebu doma, externú finančnú pomoc)
- realizuje **sociálny program** (riešenie ťažkých sociálnych situácií, zamestnávanie znevýhodnených na trhu práce, zvyšovanie kvalifikácie obyvateľstva, osobných a praktických zručností)
- realizuje **bytový program** (stavebné práce, externé financovanie)
- je **zdrojom nových nápadov, návrhov, riešení** (využíva znalosť miestnych problémov a potrieb občanov, ich zručností a vedomostí, je blízko k voličovi)
- oživí **súdržnosť, kultúrny, športový a spoločenský život** v obci (tradície, podujatia)
- podporí a **zlepší podnikateľské prostredie** (spolupráca s inými subjektami, priestory pre prevádzky, aktivity občanov a rôznych združení)
- umožňuje **zlacnenie a skvalitnenie obecných služieb** (nájomné, zimná a letná údržba, investičná výstavba)

Čo k tomu potrebujete?

- Víziu
- Identifikovanie konkrétnych miestnych potrieb
- Iniciatívu
- Hľadanie riešení
- Budovanie podnikateľských zručností
- Podnikateľskou myšlienkou získanie dôvery u ľudí

Čo môžete urobiť hneď?

- Zmapovať vlastné zdroje – prírodné, finančné, ľudské (sociálny kapitál)...
- Spýtať sa na názor a potreby občanov, iných subjektov v obci
- Uvedomiť si, v čom ste dobrí, čo môžete ďalej rozvíjať
- Prediskutovať rozvojový plán obce (plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja, príp. programový rozpočet)
- Spomenúť si, čo sa naposledy podarilo a ako ste to dosiahli
- Odpovedať si na základné otázky uvedené nižšie

V čom podnikat'?

Zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch podporuje sociálne podnikanie v oblasti regionálneho rozvoja, bývania, výchovy, vzdelávania, ochrany zdravia, sociálnej pomoci, zdravotnej starostlivosti, životného prostredia, zveľaďovania kultúrnych hodnôt, informačných služieb, telesnej kultúry. Je toho veľa, čo môžete robiť, ak máte vnútornú motiváciu riešiť problémy a zmeniť nedostatky na príležitosti.

Pri zamýšľaní sa nad tým, v čom spočíva vaša podnikateľská príležitosť a či bude obecné podnikanie dlhodobou udržateľnou, si odpovedzte na nasledovné otázky:

- Aký problém chceme riešiť? Aké sú jeho príčiny a následky?
- Aké potreby chceme uspokojiť? Ako sme sa o nich dozvedeli? Čo nám chýba? Čoho máme nedostatok?
- Aké pozitívne prínosy očakávajú naši občania, naše okolie? Aký bude život ľudí v obci, keď problémy vyriešime a potreby uspokojíme o 5, 10 resp. 20 rokov?
- Ktoré služby nemusíme nakupovať, ale vieme si prácu urobiť cez obecný podnik?
- Aké riešenie ponúkame a čo sa zmení realizáciou nášho riešenia?
- Aké zdroje v obci (prírodné, materiálne, ľudské, finančné, priestorové...) môžeme využiť v našom podnikaní?
- Ako môžeme využiť znalosti a zručnosti miestneho obyvateľstva, geografickú polohu obce, jej kultúru a tradície?
- Čo môžeme ponúknuť a nemajú to iné obce? Čím sa vieme odlíšiť od iných obcí? Čo chceme, aby o nás hovorili iní?
- Čo môžeme robiť spoločne s iným sociálnym podnikom? S akými subjektami môžeme spolupracovať?
- Aká je perspektíva, že budeme podnikat' dlhodobo? Ako budeme rozvíjať zameranie podniku?

Obecný sociálny podnik vytvára priestor pre spoluprácu s inými obcami a subjektami v obci a v regióne, napríklad pri riešení:

- ✓ spoločnej propagácie tovarov a služieb alebo mikroregiónu
- ✓ realizácii vzájomne sa dopĺňajúcich aktivít
- ✓ zdieľaní administratívnych kapacít pri správe obecného podniku

Obecný sociálny podnik – alternatíva rozvoja regiónu; iní už začali, skúsite to aj vy?
Podporu a pomoc nájdete v krajských Regionálnych centrách sociálnej ekonomiky.

ZNEVÝHODNENÉ A ZRANITEĽNÉ OSOBY

Kto je znevýhodnenou alebo zraniteľnou osobou?

Pojmy „znevýhodnená a zraniteľná osoba“, ktoré sú vymedzené v zákone o sociálnej ekonomike¹ chápeme predovšetkým v kontexte

a) **sťaženého prístupu týchto osôb na trh práce,**

b) **príjemcov tovarov a služieb**, ktorými subjekty sociálnej ekonomiky naplňajú ich špecifické potreby.

Definície týchto pojmov nadväzujú na iné slovenské zákony, pričom sú upravené tak, aby zohľadňovali hlavný cieľ sociálnej ekonomiky, ktorým je **dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu**.²

ZNEVÝHODNENÉ osoby pre účely zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch môžeme podľa typu ich znevýhodnenia (nezamestnanosť, hmotná núdza, sociálne vylúčenie či zdravotné postihnutie) rozdeliť do 2 skupín:

ZNEVÝHODNENÁ OSOBA

podľa § 2 ods. 5 písm. a) zákona č. 112/2018 Z.z.

Fyzická osoba, ktorá v predchádzajúcich **6 mesiacoch nebola zamestnaná** okrem zamestnania, ktoré nepresiahlo 40 dní v kalendárnom roku, a ak jej zdaniteľné mesačné príjmy a príjmy z dôchodkov **nepresiahli sumu životného minima** pre jednu plnoletú fyzickú osobu, a ktorá

- je mladšia ako 26 rokov veku, ukončila denné štúdium pred menej ako 2 rokmi a od jeho ukončenia nemala zamestnanie trvajúce viac ako 6 mesiacov,
- je staršia ako 50 rokov veku,
- je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 mesiacov,
- dosiahla vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie,
- patrí k národnostnej alebo etnickej menšine a potrebuje rozvíjať jazykové a odborné znalosti alebo nadobúdať pracovné skúsenosti na účely získania zamestnania,
- žije ako osamelá plnoletá osoba s minimálne jednou osobou odkázanou na jej starostlivosť alebo sa stará aspoň o jedno školopovinné dieťa,
- má trvalý pobyt v najmenej rozvinutom okrese.

Nevyžaduje sa evidencia v registri uchádzačov o zamestnanie.

ZNEVÝHODNENÁ OSOBA SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

podľa § 2 ods. 5 písm. b) zákona č. 112/2018 Z.z.

Osoba so **zdravotným postihnutím**, ktorá

- je uznaná za invalidnú³,
- nie je uznaná za invalidnú, ale má dlhodobé zdravotné postihnutie znižujúce jej telesné, duševné a zmyslové schopnosti, z ktorého vyplýva pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20 % v porovnaní so zdravou osobou.

Zákon o sociálnej ekonomike upravuje spôsob preukazovania znevýhodnenia osoby so zdravotným postihnutím⁴, a to na základe:

- *lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti na prácu podľa osobitného predpisu nie staršieho ako jeden rok⁵ alebo*
- *rozhodnutia o nepriznaní invalidného dôchodku Sociálnej poisťovne, z ktorého vyplýva pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, nie staršieho ako dva roky; dlhodobé zdravotné postihnutie je také zdravotné postihnutie, ktoré má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať najmenej dva roky.*

ZRANITELNÉ osoby pre účely zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch:

ZRANITELNÁ OSOBA podľa § 2 ods. 6 zákona č. 112/2018 Z.z.

- prijímateľ sociálnej služby,
- fyzická osoba v nepriaznivej sociálnej situácii, ohrozená sociálnym vylúčením alebo obmedzením jej schopností sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- dieťa alebo žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami okrem dieťaťa alebo žiaka podľa osobitného predpisu,
- dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktorých sú vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- plnoletá fyzická osoba,
  - ktorá po skončení ústavnej starostlivosti dovŕšila plnoletosť,
  - ktorej bola poskytovaná na základe dohody starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (centrách pre deti a rodiny) po skončení výkonu súdneho rozhodnutia a dovŕšila plnoletosť,
  - ktorá bola zverená do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby ako rodiča, do pestúnskej starostlivosti alebo ktorej bol súdom ustanovený poručník,
- fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby (osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa osobitného predpisu),
- fyzická osoba navracajúca sa na trh práce v období do 18 mesiacov po skončení poberania materského alebo po skončení poberania rodičovského príspevku (zabezpečenie starostlivosti o dieťa do 3 rokov veku, príp. 6 rokov veku o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom),
- fyzická osoba navracajúca sa na trh práce v období do 18 mesiacov po skončení vykonávania osobnej asistencie alebo po skončení poberania peňažného príspevku na opatrovanie,
- fyzická osoba, ktorá je poberateľom starobného dôchodku,
- fyzická osoba – nepodnikateľ, ktorej mesačný príjem nepresahuje trojnásobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu,
- fyzická osoba v období do 36 mesiacov po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu ochranej výchovy,
- fyzická osoba bez štátnej príslušnosti
- azylant alebo cudzinec, ktorému sa poskytuje doplnková ochrana.

¹ Zákon č. 112/2018 Z.z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

² Pri definícii **znevýhodnenej osoby** sa vychádza hlavne zo zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a pri definícii **zraniteľnej osoby** sa vychádza zo zákonov č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine.

³ Pri definícii invalidnej osoby sa vychádza z § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. a § 44 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom osoba je invalidná, ak pre dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

⁴ § 2 ods. 5 písm. b) zákona č. 112/2018 Z.z.

⁵ § 16 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 204/2014 Z. z.

AKO TO FUNGUJE

MPSVR SR dodá servisné poukážky oprávnenému subjektu (ÚPSVaR / obec / VÚC):

- servisnú poukážku **modrej** farby
  - v nominálnej hodnote 10 € si občan kúpi za 10 €,
  - objedná si službu od RSP – napr. príprava drevnej štiepky,
  - za túto službu zaplatí servisnou poukážkou,
  - RSP požiada o odkúpenie a MPSVR SR mu po následnej finančnej kontrole vyplätí za odkúpenie servisnej poukážky modrej farby 13 €.

→ servisnú poukážku **ružovej** farby

- v nominálnej hodnote 10 € si odkázaná osoba kúpi za 5 € (preukazuje sa rozhodnutím o odkázanosti),
- objedná si službu od RSP - napr. kosenie trávniká,
- za túto službu zaplatí servisnou poukážkou,
- RSP požiada o odkúpenie a MPSVR SR mu po následnej finančnej kontrole vyplätí za odkúpenie servisnej poukážky ružovej farby 10 €.

KONTAKTNÉ ÚDAJE

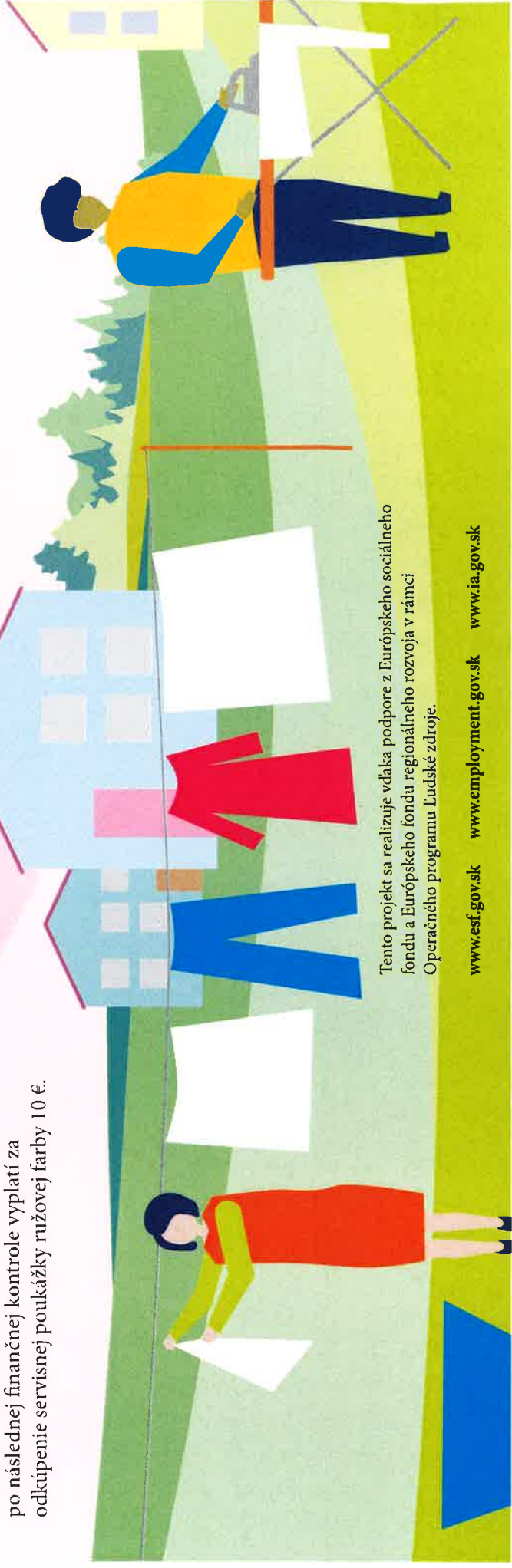
Národný projekt Inštitút sociálnej ekonomiky realizovaný Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v období jún 2018 – máj 2022

Sídlo: Špitalska 6, 814 55 Bratislava
Doručovací adres: Nevädzová 5, 814 55 Bratislava
Viac informácií: www.socialnaekonomika.sk
Kontakt: npise@ia.gov.sk

SERVISNÉ POUKÁŽKY

Podnikaním k naplneniu
spoločenskej prospešnosti...

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

SERVISNÁ POUKÁŽKA – ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

Servisná poukážka je jeden z druhov podpory podľa zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a v znení neskorších predpisov:

- **cenina** vydávaná Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v dvoch farebných vyhotoveniach – ružová (pre odkázanú osobu) a modrá (pre fyzickú osobu),
- nominálna hodnota **10 €**,
- platnosť na **kalendárny rok**,
- používa sa na platbu za **službu starostlivosti o domácnosť a záhradu**, ktorú poskytuje registrovaný sociálny podnik (ďalej RSP), napr.: upratovanie, umývanie okien, pranie, žehlenie, kosenie, rez stromov a kríkov, príprava palivového dreva/drevenej štiepky,
- môže byť **uplatnená u tých RSP**, ktoré majú tieto činnosti starostlivosti o domácnosť a záhradu uvedené vo svojom predmete činnosti
- možnosť **výmeny v prípade poškodenia**,
- **vrátenie** nepoužitých servisných poukážok.

TYPY SERVISNÝCH POUKÁŽOK

Dva farebne odlišené typy:

- servisná poukážka **modrej** farby: nominálna hodnota = 10 €; kúpna cena = 10 €; suma, za ktorú sa odkupuje od RSP = 13 €,
- servisná poukážka **ružovej** farby pre odkázanú osobu*: nominálna hodnota = 10 €; kúpna cena pre odkázanú osobu = 5 €; suma, za ktorú sa odkupuje od RSP = 10 €.

AKO TO FUNGUJE

**Obeh servisných
poukážok v skratke**

* odkázanou osobou je fyzická osoba, ktorá má právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z.

Servisné poukážky

Čo je to?

- cenina vydávaná MPSVR SR v dvoch farebných vyhotoveniach (modrá pre fyzickú osobu a ružová farba pre odkázanú osobu)
- v nominálnej hodnote 10€
- jej použitie môže byť časovo, územne alebo personálne obmedzené
- používa sa na platbu za službu starostlivosti o domácnosť a záhradu, ktorú poskytuje registrovaný sociálny podnik (ďalej RSP), napr.: upratovanie, umývanie okien, pranie, žehlenie, kosenie, orez stromov a kríkov, príprava palivového dreva/drevnej štiepky...
- môže byť uplatnená u tých RSP, ktoré spĺňajú aspoň to, že majú činnosti starostlivosti o domácnosť a záhradu uvedené vo svojom predmete činnosti
- je možné ju v prípade poškodenia vymeniť
- nepoužitú servisnú poukážku je možné vrátiť

Ako to funguje?

Typy servisných poukážok

Servisná poukážka modrej farby

- v nominálnej hodnote 10 € si **občan** kúpi za 10 €
- objedná si službu od RSP – napr. príprava drevnej štiepky
- za túto službu zaplatí servisnou poukážkou
- RSP požiadava o odkúpenie u oprávneného subjektu a MPSVR SR mu po následnej finančnej kontrole vyplatí za odkúpenie servisnej poukážky modrej farby 13 €

Servisná poukážka ružovej farby

- v nominálnej hodnote 10 € si ***odkázaná osoba** kúpi za 5 €
- objedná si službu od RSP, napr. kosenie trávnikov
- za túto službu zaplatí servisnou poukážkou
- RSP požiadava o odkúpenie u oprávneného subjektu a MPSVR SR mu po následnej finančnej kontrole vyplatí za odkúpenie servisnej poukážky ružovej farby 10 €

* odkázanou osobou je fyzická osoba, ktorá má právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z.